

Fra fremmede Tidsskrifter.

Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft.
Bind XXXIX. Hæfte 4—5.

I Artiklen »Entwicklungskeime aus dem Kriegsstrafrecht« giver Karl Meyer (München) Udtryk for Længselen efter den Tid, da man i væsentlig Grad kan afskaffe det overvældende Antal Afstraffelser, som er bleven en Følge af de ved Krigsforholdene fremkaldte regulerende Lovbestemmelser med tilhørende Straffebud, hovedsagelig vedrørende Forhold, der er ethisk indifferente, men maa reguleres af Hensigtsmæssighedsgrunde, og som har fremkaldt, hvad Forf. kalder en »Massestrafferet«, i hvis Udvikling de militære Overkommandoers Kompetence til at regulere ogsaa civile Borgeres civile Liv har haft sin store Del. Allerede før Krigen var efter en Statistik af Finckelnburg hver sjette Mand i Tyskland straffet! Allerede da straffede man i Tyskland efter Forf.s Opfattelse for meget, advarede for lidt. Efter Krigens Afslutning venter man en betydelig strafferetlig Desarmering ved Ophævelse af store Mængder af Reguleringsforskrifter med tilhørende Straffebestemmelser. Men Spørgsmaalet bliver dels, om der ikke bør ske yderligere Indskrænkninger i Strafanvendelsen, dels paa den anden Side, om ikke visse Dele af de under Krigen udstedte Forbuds- og Straffeforskrifter bør opretholdes som konstante Bestanddele af den normale Retsordning. I førstnævnte Henseende fremhæves Ønskeligheden af at mildne ved at henregne Forhold, der har været behandlet som egentlige »Vergehen«, til blotte Overtrædelser, hvor saadant er muligt, at indskrænke Strafbarheden for uagtsomme Forbrydelser, at gøre Handlinger, begaaet i undskyldelig Retsvildfarelse — egentlig error juris — straffri og overhovedet

lade en saadan Vildfarelse udelukke Forsætsstraf, saaledes som Krigslovgivningen allerede har givet Anvisning paa, at give Domstolene Adgang til at lade en Misbilligelse eller eventuelt Offentliggørelse af en afsagt Dom træde i Stedet for Udstaaelse af Straf, at give Pengestrafte en videre Anvendelse som Afløser af Frihedsstraf — f. Eks. i visse Tilfælde af Hæleri — og at nedsætte Straffeminima, og endelig at gennembryde det herskende strænge Legalitetsprincip i Paatalen, i videre Omfang end nu at hjemle Anerkendelsen af formildende Omstændigheder (hvilket den tyske Strafferet f. Eks. ikke anerkender ved Menedsbrydelsen), og at give Domstolene Adgang til i særligt lette Tilfælde at give ubegrænset Strafnedsættelse, eventuelt at kunne se helt bort fra Straf i alle Tilfælde af blot Overtrædelse. I Overensstemmelse med saa mange andre tyske Røster tager Forf. overhovedet til Orde for en gennemgaaende Udvidelse af Dommerens Beføjelser og Udmaalingsfrihed. Endvidere kræver han Hjemmel for Domstolene til i vidt Omfang at beslutte, at en ældre Straffedom skal udslettes af Strafferegistrene og derved taber sin Gentagelsesvirkning og i det hele være at anse, som om den ikke var afsagt.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvad der af den ved Krigssituationen fremkaldte specielle Straffelovgivning bør opretholdes ogsaa, naar Freden en Gang er sluttet, nævner Forf. først, at Forbudene mod (ubegrundede) Pristigninger maa kunne indarbejdes i det almindelige Straffelovbud om Aager saaledes, at der herved fremtidig skaffes Sikkerhed for Almenheden mod Udbyttelse ved Fremskaffelsen af det daglige Livs Fornødenheder i Nødstilstande, særlig ogsaa i Krigstider. Han kræver herved en nærmere Fastsættelse i Loven af, hvad der skal opfattes som det daglige Livs Fornødenheder, idet man øjensynlig nærer nogen Ængstelse ved at have et saadant almindeligt, udefineret Begreb til fri Anvendelse for Administration og Domstole. Naar Aagerbegrebet udvikles overensstemmende hermed, anser Forf. derimod en fortsat Opretholdelse af Deliktet strafbar Kædehandel for unødvendig og uden Værdi; det samme gælder Maksimalprisbestemmelserne med dertil knyttede Straffelovbrud, allerede under Hensyn til dette Systems Ensidighed og dets uheldige Virkninger for Produktionen og Markedet. Ej heller ønsker han i og for sig at opretholde alle de Straffebestemmelser, som navnlig

Generalkommandoernes Forskrifter for Ungdommen har medført, tilsigtende at haandhæve disse Forskrifters Forbud mod, at de unge søger Værtshus, ryger paa offentlige Steder, besøger Biografteatre osv.; paa den anden Side menes det dog uforsvarligt paa én Gang at løse alle disse Baand, men de maa da dels læmpes som Politiforskrifter efter de enkelte Landsdeles Behov, dels ændres saaledes, at Bestemmelserne mere faa Præg af opdragende Foranstaltninger end af Straffebud, bl. a. bør Straffens Anvendelighed være betinget af forudgaaende Advarsel til den paagældende. — Som et spiredygtigt Udviklingskim hilses Forordningerne af Marts og Maj 1917 om, at Straffanger kan beskæftiges ved Friluftsarbejde sammen med frie Arbejdere. Erfaringerne under Krigen har allerede vist, at Kriminaliteten stiger, og naar Freden er sluttet, maa der regnes med en betydelig yderligere Stigning i Raaheds-, Ejdoms- og Sædelighedsforbrydelsernes Tal. Derfor maa der gøres Alvor af at indføre saadanne Sikkerhedsforanstaltninger som Forvaring af farlige erhvervs- og vanemæssige Forbrydere. Paa den anden Side maa man undersøge, om ikke visse Straffebestemmelser — saaledes overfor Pressen —, som stammer fra politisk oprørte Tider, nu kan undværes. — Med Hensyn til Straffeprocessen peges der endelig paa, at Udviklingen gaar i stadig stærkere udpræget Retning mod Anvendelse af Lægmænd som Meddommere, »Schöffengerichte«, hvor Dommerbænken har en blandet S sammensætning af Jurister og Lægmænd, i Modsætning haade til de blot af juridiske Dommere besatte Straffekamre og til Jurydomstolene med de adskilte Funktioner for Nævningebænken og de juridiske Dommeres Bænk. Øjensynlig saa Forf. helst »die Schöffengerichte« helt fortrænge Edsvorneretterne, men han er dog klar over, at dette næppe vil ske foreløbig.

Et ikke uinteressant Problem behandles af Horst Kollmann, nemlig Spørgsmaalet om, hvor man kan sætte Grænsen for Anvendelsen af den militære Straffelovgivnings Straffebud for Fejghed, udvist i Krigen*), særlig for Flugt

---

*) Se for dansk Rets Vedkommende Straffelov for Krigsmagten af 7. Maj 1881 §§ 68—69.

under en Kamp. Det er Soldatens Pligt at betvinge Frygten for enhver personlig Fare og anvende al sin Nervekraft hertil, at præstere det knapt mulige. Men et Menneskes Nervekraft kan udtømmes, og selv i Tilfælde, hvor ikke iøvrigt al Soldatens Kraft er brudt, kan hans Vilje overvældes af Indtrykkenes Magt, saa at hans Modstandsevne forsager, og han flygter. Hvorledes skal man konstatere, om i det enkelte Tilfælde Soldaten var naaet til det »ultra posse nemo obligatur«, som, hvor langt det end rykkes ud, dog maa erkendes at kunne indtræde ogsaa for Soldaten i Kamp? Og hvorledes skal Krigsretten kunne tage Hensyn hertil uden at volde uoprettelig Skade for den militære Disciplin? Forf. refererer Præmisserne til en Krigsrettsdom, der frifandt to anklagede Soldater for en Fejghedsanklage under Henvisning til, at deres hidtil i Krigen udviste Tapperhed og Frygtløshed i Forbindelse med de hos dem i den senere Tid konstaterede Tilstande af Søvnløshed og Hovedsmerter gjorde det troværdigt, at deres Nervekraft ved den paagældende Lejlighed var opbrugt, og at de derfor ikke var i Stand til at yde den psykiske Anspændelse, der kræves for at holde Stand i Kampen. Vel at mærke fastslaar Dommen ikke Utilregnelighed hos de paagældende, men kun manglende subjektiv Skyld, begrundet ved det normal-psykologiske Fænomen: udtømte Kræfter. Det afgørende for Spørgsmaalets Løsning bliver herefter, om der foreligger en objektivt motiveret, paa Mandens hidtil udviste Mod og Kampvilje og paa senere konstaterede legemlige Svaghedstilstande hos ham begrundet Overbevisning om, at den udviste »Fejghed« var uforskyldt; i saa Fald maa han frifindes, idet en strafbar Krænkelser af, hvad man kunde kalde Tapperhedspligten, kræver subjektiv Skyld.

O. Haack.